

D 13

Revisorsnämnden (RN) har mottagit en skrivelse avseende auktoriserade revisorn A-son. Anmälaren har, som hon har preciserat syftet med sin skrivelse, ifrågasatt A-sons lämplighet som revisor med hänvisning till att han har dömts för brott.

RN har öppnat detta disciplinärende för att utreda om den omständigheten att A-son har dömts för de brott som redovisas nedan innebär att hans redbarhet eller lämplighet som revisor kan ifrågasättas eller om brottmålsdomen innebär att han ska meddelas en disciplinär åtgärd enligt 32 § revisorslagen (2001:883).

A-son dömdes år 2010 av Svea hovrätt till villkorlig dom och 50 timmars samhällstjänst för ett fall av misshandel och ett fall av ofredande. Gärningarna hade begåtts åren 2007 och 2008. Domen vann laga kraft i juni 2010. A-son förekommer i övrigt inte i det av Rikspolisstyrelsen förda belastningsregistret.

A-son har uppgett följande.

Han är oskyldigt dömd. Det innebär att hans redbarhet och lämplighet rätteligen överhuvudtaget inte borde påverkas av domarna. Han har efter den aktuella domen varit mån om att hans privata bekymmer ska få en minimal påverkan på hans yrkesutövning.

Han är inte dömd för annan brottslighet under de senaste fem åren. Inte heller för tiden dessförinnan är han dömd för annan brottslighet än hastighetsöverträdelse. Påföljden verkställdes under maj och juni 2011.

RN gör följande bedömning.

Tilltron till den verksamhet som enskilda revisorer bedriver liksom tilltron till revisorsprofessionen som helhet kan påverkas även av revisorers uppträdande vid sidan av sin yrkesutövning. Det gäller inte minst om en revisor gör sig skyldig till brott. Det är emellertid inte givet att en fällande dom i ett brottmål alltid är av betydelse för tilltron till revisorn och den övriga revisorsprofessionen.

Av 5 § jämförd med 4 § revisorslagen framgår vilka grundkrav som ställs på en auktoriserad revisor. Ett av dessa krav är att personen i fråga är redbar och i övrigt lämplig att utöva revisionsverksamhet. Kravet gäller inte bara vid tiden för auktorisationen utan även fortsättningsvis.¹ Av 33 § revisorslagen framgår att auktorisationen ska upphävas om en auktoriserad revisor inte längre uppfyller dessa krav.

Av förarbetena till lagen (1995:528) om revisorer, där kravet på redbarhet och lämplighet infördes i lag framgår följande. Det allmänna redbarhetskravet är avsett att markera att prövningen ska ta sikte på frågan om revisorns allmänna hederlighet, pålitlighet och integritet motsvarar de krav som bör ställas på en revisor. I kravet på redbarhet ligger också ett krav på redbarhet i ekonomiska angelägenheter. Förutom ekonomiska brott kan underlåten betalning eller annan misskötsel av ekonomiska åtaganden ge anledning till tvekan om en persons lämplighet som revisor. Det är dock endast vid upprepade betalningsförsummelser och allvarlig misskötsel som revisorns lämplighet kan ifrågasättas.²

¹ Prop. 2000/01:146 s. 88.

² Prop. 1994/95:152 s. 72.

RN har tidigare (år 2002) prövat frågan om den omständigheten att en revisor har dömts för brott innebär ett åsidosättande av dennes skyldigheter som revisor. I det då aktuella ärendet framkom att revisorn, genom en dom som hade vunnit laga kraft, hade dömts för flera fall av misshandel, olaga frihetsberövande, olaga hot och övergrepp i rättsak. RN beslutade att inte vidta några åtgärder med anledning av brottmålsdomen.³ Några skäl för denna bedömning angavs inte i beslutet.

Det är inte möjligt att av de ovan nämnda förarbetsuttalandena eller av RN:s nyss nämnda avgörande dra några närmare slutsatser om i vilka fall brottslighet som inte är av ekonomiskt slag ger anledning att ifrågasätta revisorns redbarhet och lämplighet i övrigt. Motsvarande fråga har emellertid berörts något mera utförligt i förarbeten och litteratur när det gäller fastighetsmäklare och rättegångsombud.

För fastighetsmäklare gäller enligt 6 § fastighetsmäklarlagen (2011:666) att en fastighetsmäklare för att registreras ska vara redbar och i övrigt lämplig som fastighetsmäklare. Motsvarande bestämmelse fanns i den numera upphävda 1995 års fastighetsmäklarlagen (1995:400). I förarbeten till den lagen anges att vid lämplighetsprövningen ska en bedömning göras av om fastighetsmäklarens eller blivande fastighetsmäklarens hederlighet, pålitlighet och integritet svarar mot de krav som bör ställas med tanke på den ansvarsfulla ställning som en mäklare intar i förhållande till både uppdragsgivaren och dennes motpart. Dessa krav kan sammanfattas som ett krav på att mäklaren ska vara redbar. Vid lämplighetsprövningen är det i första hand fällande domar beträffande förmögenhetsbrott, ekonomisk brottslighet och våldsbrott som bör uppmärksammas. I förarbetena anges vidare att några konkreta anvisningar om hur en fällande dom ska påverka möjligheten till registrering inte kan ges. Några faktorer som kan påverka bedömningen nämns dock; hur långt tillbaka i tiden brottsligheten ligger, brottets art och svårhet, om det är fråga om ett enskilt brott eller flera och om det har förekommit upprepade lagföringar. Vidare anges att det i kravet på redbarhet ligger ett krav på redbarhet också i ekonomiska angelägenheter. Förutom ekonomiska brott kan underlåten betalning eller amortering av skulder med ränta eller annan misskötsel av ekonomiska åtaganden ge anledning till tvekan om en persons lämplighet som fastighetsmäklare.^{4, 5}

Av 12 kap. 2 § rättegångsbalken framgår att som ombud inte får brukas annan än den som rätten med hänsyn till redbarhet finner lämplig att vara ombud i målet. I kommentaren till rättegångsbalken diskuteras vilka brott som bör föranleda att ett rättegångsombuds redbarhet kan ifrågasättas. Där konstateras att vid redbarhetsbedömningen hänsyn ska tas till brottets art och beskaffenhet, den tid som har förflutit efter straffets avtjänande och den dömdes beteende under denna tid. Vidare framgår att en person som har dömts för grövre förmögenhetsbrott inte kan anses vara lämplig som ombud. I kommentaren uttalas vidare att ett ombud inte diskvalificeras

³ RN:s beslut den 17 april 2002 i ärende dnr 1999-929.

⁴ Prop.1994/95:14 s. 66 och 69.

⁵ Tillämningen av redbarhetskravet för fastighetsmäklare har varit föremål för prövning i Kammarrättens i Stockholm dom den 19 juni 2012 i mål nr 6736-11. Målet rörde ett överklagande av ett beslut från Fastighetsmäklarnämnden om att återkalla registreringen för en mäklare som dömts för, såsom målet stod i kammarrätten, ofredande, sexuellt ofredande, hemfridsbrott, överträdelse av besöksförbud och våldsam motstånd. Kammarrätten konstaterade att även om brotten, var för sig, inte var sådana som i allmänhet betraktas som brott av det allvarligare slaget var det fråga om mycket omfattande brottslighet såtillvida att den har upprepats gång på gång mot olika personer under en följd av år. Med hänsyn till den förtroendeställning och det ansvar som en mäklare har gentemot bl.a. sina uppdragsgivare ansåg domstolen att mäklaren inte längre uppfyllde fastighetsmäklarlagens krav på redbarhet och lämplighet. Kammarrätten fastställde därför Fastighetsmäklarnämndens beslut. Högsta förvaltningsdomstolen beslutade den 20 december 2012 om prövningstillstånd men avslog ett yrkande om inhibition.

genom kravet på redbarhet av att han eller hon har gjort sig skyldig till t.ex. misshandel, eftersom ett sådant brott inte har med redbarhet att göra.⁶

Den här gjorda jämförelsen tyder på att brottslighet som inte direkt knyter an till yrkesutövning måste vara av förhållandevis allvarlig natur för att den ska ge anledning att ifrågasätta yrkesutövarens redbarhet och lämplighet. Det finns inte skäl att tolka revisorslagens krav på redbarhet och lämplighet i övrigt annorlunda.

De brott som A-son har fällts till ansvar för är inte av ekonomiskt slag eller begångna i hans yrkesutövning. De kan inte anses ha varit så allvarliga att de ger anledning att ifrågasätta hans redbarhet och lämplighet som revisor. Det kan därför inte komma ifråga att upphäva hans auktorisation på den grunden.

Frågan är då om A-son ska meddelas en disciplinär åtgärd på grund av den aktuella brottsligheten. Enligt 32 § revisorslagen ska en revisors auktorisation upphävas om han eller hon uppsåtligen gör orätt i sin revisionsverksamhet eller på annat sätt förfar oredligt. Om det finns förmildrande omständigheter, får i stället varning meddelas. Om en revisor på annat sätt åsidosätter sina skyldigheter som revisor eller som ställföreträdare för revisionsföretag, får varning meddelas. Om det är tillräckligt, får RN i stället meddela en erinran. Är omständigheterna synnerligen försvårande, får godkännandet eller auktorisationen upphävas.

RN konstaterar att de aktuella gärningarna inte har begåtts i A-sons yrkesutövning. Han kan därför inte anses ha gjort uppsåtligen orätt i sin revisionsverksamhet eller på annat sätt ha åsidosatt sina skyldigheter som revisor.

Vad gäller frågan om det aktuella förfarandet innebär att A-son har förfarit oredligt noterar RN följande. Av förarbetena till revisorslagen framgår att RN kan besluta om upphävande när en revisor har förfarit oredligt oavsett om förfarandet har förekommit i eller utanför revisionsverksamheten. Detta ger nämnden möjlighet att fatta ett beslut om upphävande när revisorn exempelvis har gjort sig skyldig till brott som är ägnat att rubba omgivningens förtroende för honom eller henne som revisor.⁷ Vad som i övrigt avses med oredlighet i detta sammanhang är inte alldeles klart. Högsta domstolens dom i NJA 1994 s. 688 kan ge viss ledning. Domstolen uttalade där, med hänvisning till förarbetena till 8 kap. 7 § rättegångsbalken rörande advokaters oredlighet,⁸ att fråga kan vara om oredlighet även om förfarandet faller utanför advokatverksamheten, såsom då advokaten i egna angelägenheter gör sig skyldig till bedrägligt eller svikligt förfarande.

De här återgivna uttalandena synes ställa krav på att det agerande som är föremål för prövning ska vara av närmast ekonomisk natur. Den brottslighet som A-son har dömts för är brott mot person och alltså inte av sådant slag som enligt RN:s mening träffas av begreppet oredlighet. A-son kan därför inte anses ha förfarit oredligt.

Den omständigheten att A-son har dömts för nu aktuella brott är alltså inte sådan att han inte uppfyller kraven på redbarhet eller lämplighet i övrigt. Den innebär inte heller att han har förfarit oredligt. Ärendet ska därför avskrivas.

Ärendet avskrivs.

Ärendet har avgjorts av RN genom dess tillsynsnämnd. I beslutet har deltagit hovrättspresidenten Sten Andersson, ordförande, justitierådet Kristina Ståhl, vice ordförande, skattedirektören Vilhelm Andersson, advokaten Rune Brännström, auktoriserade revisorn Maria Danckler,

⁶ Peter Fitger, Monika Sörbom, Tobias Eriksson, Per Hall, Ragnar Palmkvist och Cecilia Renfors – Rättegångsbalken, Del 1, s. 12:5.

⁷ Prop. 2000/01:146, s. 48.

⁸ NJA II 1943, s 86 f.

avdelningschefen Eva Ekström, direktören Per-Ola Jansson, skattejuristen Kerstin Nyquist och auktoriserade revisorn Ola Wahlquist. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt närvarit direktören Anita Wickström, chefsjuristen Adam Diamant, tillika föredragande, samt revisionsdirektören Kerstin Stenberg.